Home Call: Wonen is verbinden

In Noord-Ghana en het zuiden van Burkina Faso, een gebied met een warm droog seizoen en een regenseizoen, bouwen de naar schatting 200.000 Kasena samengestelde aarden woningen, songo. Het woord verwijst zowel naar de woning zelf als naar de clan die er woont.
Een Kasenahuis bestaat uit vele kamers, open plekken, muurtjes, graansilo's en dierenverblijven.
Eén woning biedt onderdak aan een grootfamilie van twintig tot zestig mensen: de mannen van een clan met hun vrouwen en kinderen.
De oudste man is het familiehoofd en zijn eerste echtgenote is de invloedrijkste vrouw. Hij staat in voor het welzijn van alle aanwezige en afwezige bewoners, én van de voorouders. Een songo verbindt dan ook heden en verleden. De woning heeft slechts één ingang, wat de samenhorigheid versterkt. De Kasena noemen die 'de mond', een van de vele verwijzingen naar de woning als levend organisme.
Een songo ontstaat zonder ontwerp en verandert voortdurend: bewoners komen en gaan, na de regens worden kamers bijgebouwd of opgeknapt, vrouwen krijgen kinderen in de intieme vertrekken, doden worden op de binnenplaats begraven... De verbondenheid binnen de woning is vooral hoorbaar: mensen lachen en zingen, praten, roddelen en roepen over de muurtjes heen.
Onder invloed van de stad en de westerse wereld veranderen deze huizen en de levens van hun bewoners momenteel in een snel tempo: de gebruikte materialen, de inrichting, woonvormen... Maar de veranderingen leiden niet noodzakelijk tot een verlies van identiteit. Nieuwe elementen integreren de Kasena dynamisch in de bestaande architectuur en in hun manier van wonen.

In Antwerpen wonen meer dan duizend Ghanezen.
De laatste wens van de meeste migranten is thuis sterven of ten minste na hun dood naar huis terugkeren, werkelijk of symbolisch. Iemand die ver van huis sterft, kan symbolisch thuis begraven worden door de begrafenis 'thuis te brengen'. Een familielid brengt dan kleding, haar of afgeknipte nagels van de overledene terug naar de songo. Pas als dat gebeurd is, kan hij of zij voorouder worden.

Home Call-affiche
Ghana-Londen, 2008

Een Kasena-vrouw belt met haar oudste zoon die gemigreerd is
Foto van Ann Cassimon en Jan Missotten | Noord-Ghana, Chiana | 2010